

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

«Təsdiq edilmə»
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.ə.
dos.Zaur Məmmədov
" " fevral 2026-cı il

Fənn əllabusu

İxtisasın sifri və adı: 6008006-Sosial iş

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Sosial işin nəzəriyyəsi və təcrübəsi-1

Fənn proqramı: " Sosial iş nəzəriyyəsi və təcrübəsi" Bakı, 2011-ci il 1662 sayılı əmri ilə BDU-da təsdiq edilmişdir

Kodu: IPF-B08

Tədris ili: I (2025-2026) semestr: II

Tədris yükü: Ümumi-180 saat; Auditoriya saati -60 saat (mühazirə 30 saat, seminar 30 saat)

Təhsiləmə forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, elmi dərəcəsi, elmi adı: B/ m Məmmədova Sədabə Məmməd qızı

m.Miriyeva Nəzrin Saleh qızı

E-mail ünvanı: s.mammad1007@gmail.com , nezrin.miriyeva.96@bk.ru

Məsləhət günləri və saati: 1-ci gün, saat 13.00 -14.00 ,2 ci gün saat 10.00-11.00

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov k. 19

III. Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodiki vəsaitlər:

1. Cavid Şahmalıyev, Sosial iş bacarıqları , Bakı 2018

2. Rəna Məmmədova, Sosial işə giriş Müntəxəbat. I hissə. Bakı 2019

3. A.D. Zamanov, H.L Əliyeva. Sosial işin əsasları.Bakı -2015

4. M.Zeynalova, İnsan alveri qurbanlarının reabilitasiyası və sosial reintegrasiyasına dair metodiki vəsait, 2010

5. Əmrahlı L. Şəxsiyyət və cəmiyyət. (Psixoloji etüdlər) Bakı-2007

6. M.Zeynalova, İnsan alveri qurbanlarının reabilitasiyası və sosial reintegrasiyasına dair metodiki vəsait, 2010

7. Charles Zastrow. Sosial Hızmete Giriş. 2015

8. <https://healthfully.com/types-social-work-groups-8701111.html>

9. https://www.academia.edu/4128447/social_group_work

IV Prerekvizitlər: Fənnin tədrisinə öncədən hər hansı fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda digər fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Tələbələrə sosial iş təcrübəsi zamanı zəruri olan etik, bilik, bacarıq və vərdişləri inkişaf etdirmək, sosial işin tarixindən, ailə və qruplarla sosial işdə müdaxilə metodları haqda məlumatlandırmaq, tələbələrə böhran vəziyyətlərində müdaxilə üsulları ilə tanış etmək və s. fənnin tədrisinin əsas məqsədlərindən biridir. Həmçinin tədris kursu "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət fənləri" kafedrası nəzdində psixoloji və pedaqoji yönümlü ixtisasların tədris planı çərçivəsində işlənmişdir. Tədris planına uyğun olaraq bu kurs bakalavr səviyyəsinin tələbələrə üçün müstəqil fənn kimi tədris olunur. Kursun tədrisi 1-ci tədris ilinin 2 semestrində 60 saat (30 s. müəhazirə, 30s. məşğələ) nəzərdə tutulur.

Kursun tədrisində ilk növbədə "sosial işin nəzəriyyəsi" mövzusu, vəzifələri, əsas problemləri, prinsipləri ayrı-ayrı bölmələri barədə izahlara yer verilir. Tələbələr fənni öyrənməklə sosial işlə bağlı zəruri biliklərə yiyələnəcəklər.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə:

Fənn üzrə tələbələrə biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbələrə fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə görə verilir. Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəallıq və nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

No	Bal aralığı(göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözle yazılışı
1.	91-100 bal	A	əla
2.	81-90 bal	B	çox yaxşı
3.	71-80 bal	C	yaxşı
4.	61-70 bal	D	kafi
5.	51-60 bal	E	qənaətbəxş
6.	51- baldan aşağı	F	qeyri- kafi

IX.Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə universitetin Daxili İntizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdədir.

X.Təqvim-mövzu planı: Cəmi 60 saat,Mühazirə: 30 saat, Seminar: 30 saat;

No	Keçirilən mövzuların məzmunu	Müh	Tarix
1	<p>Mövzu 1. "Sosial iş nəzəriyyəsi və təcrübəsi-" fənninin predmeti, məqsədi və vəzifələri</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Sosial işdə nəzəriyyələr-1fənnin predmeti və əhəmiyyəti 2. Fənnin məqsədi və vəzifələri 3. Sosial işdə nəzəriyyələr və təcrübələr 4. Sosial işlə bağlı qanunların mahiyyəti və təsnifatı <p>Mənbə: (1,3,5-7)</p>	2	
2	<p>Mövzu 2. Sosial iş nəzəriyyəsi və təcrübəsində tarixilik və beynəlxalq təcrübə</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial işin tarixi mərhələləri. 2. XIX-XXI əsrlərdə sosial iş sahəsində Şərqi və Qərbi əlaqəliliyi 3. Sosial iş sahəsində beynəlxalq təcrübə 4. Azərbaycanda sosial xidmət sferası və sosial xidmətin formaları <p>Mənbə: (1,2,4-8)</p>	2	
3	<p>Mövzu 3. Sosial işin mənəvi-humanist xarakteri</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial işin mənəvi-humanist xarakteri və xüsusiyyətləri 2. Sosial işin insan hüquqlarının qorunmasında yeri 3. Sosial iş və dövlətin sosial siyasəti 4. Sosial işdə sosial müdafiə <p>Mənbə: (1,2,3,8,9)</p>	2	

	<p>Mövzu:4. Sosial iş nəzəriyyəsinin metodoloji əsasları</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial iş nəzəriyyəsi ilə bağlı müxtəlifliklilik. 2. Sosial işdə pozitiv üsulların rolu. 3. Sosial işdə funksional üsulun tətbiqinin özünəməxsusluğu. 4. Struktur funksionalizmi. 5. Sosial işlə sosiologiyanın qarşılıqlı əlaqəsi <p>Mənbə: (1,2,5,8)</p>	2	
5	<p>Mövzu 5. Sosial işə əsas elmi yanaşmalar</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fərdi yanaşma ideologiyası 2. Sosial işin fərdi metodlarına psixoloji biliklərin daxil olması 3. Bihevioral və koqnitiv-bihevioral prosedurların səmərəliliyi 4. Sosial işdə koqnitiv yanaşma <p>Mənbə: (1,-5,8-9)</p>	2	
6	<p>Mövzu 6. Sosial işdə nəzəri və təcrübi metodlardan istifadə</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial iş metodlarının müxtəlifliyi 2. Qruplarla sosial iş metodu 3. Bioqrafik və təşkilati metodlar 4. Psixoloji və sosial-iqtisadi metodlar 5. Operant və sosial öyrənmə nəzəriyyələrinə əsaslanan metodlar <p>Mənbə: (1,2,7,8)</p>	2	
7	<p>Mövzu7. Sosial işdə modellər və nəzəriyyələr</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial işdə konseptual modellər 2. Sosial işin fəaliyyətinin psixodinamik modeli 3. Sosial işdə biheviorizm nəzəriyyəsi və koqnitiv model 4. Sosial işdə sistem üsulu 5. Sosial işdə emosional və sosial köməyin göstərilməsi <p>Mənbə: (1,2,5,8)</p>	2	
	<p>Mövzu 8. Sosial işdə rol və kommunikativ nəzəriyyələr</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial işdə rol münaqişələri və problemlərin yaranması 2. Sosial iş nəzəriyyəsində radikal və marksist modellər 3. Sosial işin kompleks modelləri. Sosial-pedaqoji model. Vitalist model 4. Sosial işdə psixodinamik yanaşma və psixoanalizm <p>Mənbə: (1,-5,6-9)</p>	2	
	<p>Mövzu 9. Sosial işdə insan hüquqları və humanistlik,etika</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial işdə insan hüquqları və ləyaqət 2. Sosial işçilərin məsuliyyəti və öhdəlikləri 3. Sosial işdə ədalət və mərhəmət ideyaları 4. Sosial işdə humanistlik və etika 	2	

	Mənbə: (1,2,5,8)		
10	Mövzu10. Sosial iş və cəmiyyət Plan: 1. Sosial iş və cəmiyyət 2. Cəmiyyətin təşkilində sosial işin əhəmiyyəti 3. Sosial strukturun sosial işdə yeri 4. Sosial strukturda əlaqəlilik 5. Sosial stratifikasiya Mənbə: (,2,5,8,9)	2	
11	Mövzu 11. Sosial iş və şəxsiyyət Plan: 1. Şəxsiyyətin sosial işdə yeri 2. Şəxsiyyətin mahiyyəti 3. Şəxsiyyətin sosiallaşması 4. Sosial nəzarət 5. Şəxsiyyət və sosial təyinat sərvətləri Mənbə: (3,5,8)	2	
12	Mövzu12. Qarşılıqlı sosial təsir sistemində insan resursları Plan: 1. Sosial işdə insan potensialı 2. İnsan potensialının dayanıqlılığı 3. Sosial işdə insan resurslarının rolu 4. Sosial işdə "düşünən beyin" resurslarının yeri Mənbə: (2,5,7-9)	2	
13	Mövzu13. Sosial işdə bioloji və sosial cəhətlər, tələbatlar, əqidələr, iddia səviyyələri arasında fərqlilik. Plan: 1. Sosial işdə bioloji və sosial cəhətlər 2. Tələbatların əhəmiyyəti 3. Əqidə, əməl və nəticə 4. Hakimiyyət və effektiv idarəetmənin vacibliyi 5. İddia səviyyələri Mənbə: (1,2,7,8)	2	
14	Mövzu 14. Sosial işdə profilaktika adaptasiya, reabilitasiya və terapiya vasitələrinin tətbiqi Plan: 1. Sosial profilaktika 2. Profilaktik söhbət 3. Sosial adaptasiya 4. Sosial reabilitasiya 5. Sosial terapiya	2	

	Mənbə: (3,4,5-8)		
15	Mövzu15. Əhalinin məşğulluq sferasında sosial işin texnologiyaları Plan: 1. Əmək bazarı 2. İşsizliyin funksiyaları 3. Əhali gəlirlərinin tənzimlənməsi 4. Sosial işdə fərdi işin texnoloji prosesin 3 əsas mərhələsi 5. Fərdi işin texnoloji prosesinin fazaları və hər fazanın mərhələləri Mənbə: (1,2,4,8)	2	
	Cəmi:	30s.	

Seminar			
1	"Sosial iş nəzəriyyəsi və təcrübəsi-" fənninin predmeti, məqsədi və vəzifələri	2	
2	Sosial iş nəzəriyyəsi və təcrübəsində tarixilik və beynəlxalq təcrübə	2	
3	Sosial işin mənəvi-humanist xarakteri	2	
4	Sosial iş nəzəriyyəsinin metodoloji əsasları	2	
5	Sosial işə əsas elmi yanaşmalar	2	
6	Sosial işdə nəzəri və təcrübi metodlardan istifadə	2	
7	Sosial işdə modellər və nəzəriyyələr	2	
8	Sosial işdə rol və kommunikativ nəzəriyyələr	2	
9	Sosial işdə insan hüquqları və humanistlik,etika	2	
10	Sosial iş və cəmiyyət	2	
11	Sosial iş və şəxsiyyət	2	
12	Qarşılıqlı sosial təsir sistemində insan resursları	2	
13	Sosial işdə bioloji və sosial cəhətlər, tələbatlar, əqidələr, iddia səviyyələri arasında fərqlilik.	2	
14	Sosial işdə profilaktika adaptasiya, reabilitasiya və terapiya vasitələrinin tətbiqi	2	
15	Əhalinin məşğulluq sferasında sosial işin texnologiyaları	2	
	Cəmi :	30 s	

XI.Fənn üzrə tələblər:

Kursun tədrisində ilk növbədə "sosial işin nəzəriyyəsi" mövzusu, vəzifələri, əsas problemləri, prinsipləri ayrı-ayrı bölmələri barədə izahlara yer verilir. Tələbələr fənni öyrənməklə sosial işlə bağlı zəruri biliklərə yiyələnəcəklər.

Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyəti, eləcə də vətəndaş şüuru və etik yanaşmanı, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığını, bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənqid bacarığını nümayiş etdirir;

Müxtəlif hadisələrin izah olunmasında, tədqiq edilməsində, sosial işin müvafiq istiqamətləri üzrə nəzəri biliklərə əsaslanaraq, müasir yanaşmaları və metodları tətbiq edir;

Kliyətlərlə müvafiq sosial iş prosesinin təşkili haqqında müasir bilikləri nümayiş etdirir;

Sosial problemlərin təsnifatı, yaratdığı fəsadlar, onların həlli üzrə təkliflər təqdim edə bilir.

Sosial problemləri tədqiq edə, onların arasında olan əlaqəni aşkara edə, tədqiqatın nəticələrini ümumiləşdirə bilir;

Peşəkar standart və normalara, beynəlxalq sosial iş etik kodeksi, əsasında fəaliyyət göstərir;

Yeni ideyaları irəli sürür, problemləri üzə çıxarır, tədqiqatın vəzifələri və metodlarını müəyyən edir, (müşahidə, qeydə alınma, identifikasiya, müqayisəli təhlil, təsnifləşdirmə, sosial həsas vəziyyətini müəyyən etmək və s. metodları) tətbiq etmə bacarına yiyələnir.

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- debat və dəyirmi masa ətrafında mövzu müzakirələri
- müstəqil iş/araşdırma

XIII.Fənn üzrə təlim nəticələri:

FTN 1. Fəaliyyətində elmi əsaslara dəlalət edir.

FTN 2. İnsan davranışının səbəblərini müəyyənləşdirə və şərh edə bilir.

FTN 3. Konkret problemlərlə işləyərkən tətbiq olunan yardım modellərini tətbiq edə bilir.

FTN 4. İxtisas üzrə fərqli nəzəriyyələri mənimsəmişdir və onları təhlil edə bilir.

FTN 5. Nəzəriyyə və təcrübəni əlaqələndirə bilir.

FTN 6. Müvafiq nəzəriyyələri təcrübəyə tətbiq edə bilir.

XIV.Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollokvium sualları **I kollokvium sualları**

1. " Sosial işdə nəzəriyyələr-1" fənnin predmeti, məqsədi və vəzifələri
2. Sosial işdə nəzəriyyələr və təcrübələr
3. Sosial işin tarixi mərhələləri
4. XIX-XXI əsrlərdə sosial iş sahəsində Şərq və Qərb əlaqəliliyi
5. Sosial iş sahəsində beynəlxalq təcrübə
6. Azərbaycanda sosial xidmət sferası və sosial xidmətin formaları

7. Sosial işdə sosial müdafiə
8. Sosial işin insan hüquqlarının qorunmasında yeri
9. Sosial iş və dövlətin sosial siyasəti
10. Sosial işin mənəvi-humanist xarakteri və xüsusiyyətləri
11. Sosial işdə koqnitiv yanaşma
12. Fərdi yanaşma ideologiyası
13. Sosial işin fərdi metodlarına psixoloji biliklərin daxil olması
14. Bihevioral və koqnitiv-bihevioral prosedurların səmərəliliyi
15. Sosial iş nəzəriyyəsi ilə bağlı müxtəlifliklilik

II kollokvium sualları

1. Sosial işin fəaliyyətinin psixodinamik modeli
2. Qruplarla sosial iş metodu
3. Bioqrafik və təşkilati metodlar
4. Sosial işin kompleks modelləri. Sosial-pedaqoji model
5. Operant və sosial öyrənmə nəzəriyyələrinə əsaslanan metodları
6. Psixoloji və sosial-iqtisadi metodlar
7. Sosial işdə rol münaqişələri və problemlərin yaranması
8. Sosial işdə psixodinamik yanaşma və psixoanalizm
9. Sosial iş nəzəriyyəsində radikal və marksist modellər
10. Sosial işdə insan hüquqları və ləyaqət
11. Sosial işçilərin məsuliyyəti və öhdəlikləri
12. Sosial iş və cəmiyyət
13. Şəxsiyyətin sosial işdə yeri
14. Şəxsiyyətin mahiyyəti
15. Şəxsiyyətin sosiallaşması

XVI. İmtahan sualları

1. Fənnin predmeti, məqsədi və vəzifələri
2. Sosial işdə nəzəriyyələr və təcrübələr
3. Sosial işin tarixi mərhələləri
4. XIX-XXI əsrlərdə sosial iş sahəsində Şərqi və Qərbi əlaqəliliyi
5. Sosial iş sahəsində beynəlxalq təcrübə
6. Azərbaycanda sosial xidmət sferası və sosial xidmətin formaları
7. Sosial işin insan hüquqlarının qorunmasında yeri
8. Sosial iş və dövlətin sosial siyasəti
9. Sosial işin mənəvi-humanist xarakteri və xüsusiyyətləri
10. Sosial işdə sosial müdafiə
11. Sosial iş nəzəriyyəsi ilə bağlı müxtəlifliklilik
12. Sosial işlə sosiologiyanın qarşılıqlı əlaqəsi
13. Sosial işdə konseptual modellər
14. Sosial işin fəaliyyətinin psixodinamik modeli

15. Sosial işin kompleks modelləri. Sosial-pedaqoji model
16. Sosial işdə psixodinamik yanaşma və psixoanalizm
17. Sosial işdə rol münaqişələri və problemlərin yaranması
18. Sosial işdə insan hüquqları və ləyaqət
19. Sosial işçilərin məsuliyyəti və öhdəlikləri
20. Sosial işdə ədalət və mərhəmət ideyaları
21. Sosial işdə humanistlik və etika
22. Sosial iş və cəmiyyət
23. Cəmiyyətin təşkilində sosial işin əhəmiyyəti
24. Sosial strukturun sosial işdə yeri
25. Sosial strukturda əlaqəlilik
26. Şəxsiyyətin sosial işdə yeri
27. Sosial nəzarət
28. Şəxsiyyət və sosial təyinat sərvətləri
29. Sosial işdə bioloji və sosial cəhətlər
30. Əqidə, əməl və nəticə
31. Hakimiyyət və effektiv idarəetmənin vacibliyi
32. Sosial işdə "düşünən beyin" resurslarının yeri
33. İddia səviyyələri
34. Sosial profilaktika
35. Sosial adaptasiya
36. Sosial reabilitasiya
37. Sosial terapiya
38. Əmək bazarı
39. Sosial işdə fərdi işin texnoloji prosesin 3 əsas mərhələsi
40. Əhali gəlirlərinin tənzimlənməsi

"Sosial işin nəzəriyyəsi və təcrübəsi-1" fənninin sillabusu 6008006-" Sosial iş" ixtisasının tədris proqramı, tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrasında müzakirə edilərək 13 fevral 2026-cı il təsdiq edilmişdir (protokol №6).

Fənn müəllimləri: b/m. S.M.Məmmədova
 m.N.S.Miriyeva
Kafedra müdiri: dos. A.X.Əliyev